

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, II-GA ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie i w wyjątkach dni świątecznych od 8-10 wiecz. Reklamów nadeśl. redakcja nie wstrzymuje.
REDAKCJA WYKONAWCZA: Rocznik rb. 6, półrocznik rb. 3, kwartalnik rb. 1 k. 88, miesięcznik kop. 88, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się dodatkową kop. 48. Zmiana adresu kop. 28. **WYKONAWCZA WYKONAWCZA:** Rozmowa rb. 6, półrocznik rb. 3, kwartalnik rb. 1 k. 88, miesięcznik kop. 88, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnikiem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się dodatkową kop. 48. Zmiana adresu kop. 28. **WYKONAWCZA WYKONAWCZA:** Za wiersz piśmienny jednosłupowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 20, przed tablicą k. 40, za tablicą k. 20, i nekrologi po kop. 25, za 4 kol. po kop. 10. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. — Ogłoszenie treści matrymonialnej 0 50 proc. więcej. Za dołączenie prospektów lub reklam po 5 rubli od 1000 egzemplarzy.
Agentury: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie. — Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

AKC. TOW. HANDL.-PRZEMYSŁ.

„Ł. J. BORKOWSKI“

poleca ze **SKŁADÓW** w miejscu

ZELAZO — WYROBY ZELAZNE — OLEJE i SMARY — CYNA, OŁÓW, ANTYMON — BLACHY BIAŁE i CYNKOWE — DRUT MOSIĘŻNY i BLACHY MOSIĘŻNE — NITY MIEDZIANE — STAL AMERYKAŃSKA i PILNIKI e. t. c.

ul. Piotrowska № 2, — Telefon № 70.

II Aleja. № 38, Telefon № 497.

TEATR „URANJA“

Program od soboty 4 do poniedziałku 6 Kwietnia r. b. włącznie. Dziś sensacyjny obraz

Samotna wśród drapieżnych zwierząt

Sensacyjny dramat w 3 cz., osnuty na niebezpiecznych polowaniach na dzikie zwierzęta.
KRONIKA GAUMONT'A (nature) || CHIRURGA podług Czechowa

NA SCENIE

występy nowo zaangażowanego zespołu artystów farsowo-operetkowych pod kier. W. PIOTROWSKIEGO
Wspaniała część koncertowa
Szczegóły w programach.

Teatr PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 334.

Program od soboty 4 do poniedziałku 6 kwietnia 1914 r. (włącznie).

WUJASZEK AMERYKAŃSKI WINIEN

Komedja w 2-eh większych częściach.

Na grzesznej drodze

Dramat w 4-eh częściach.

Na scenie pod artystycznym kierunkiem F. Stróżewskiego.

Panny w kozie — operetka Straussa grana z olbrzymią pow. w Warszawie.

W próbach „Bogata wdowa” obrazek wiejski ze śpiewami i tańcami.

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie Telefon № 4-77.

Program od soboty 4 do środy 8 Kwietnia r. b. (włącznie)

Dziś wybitny i olbrzymi — program 2 godzinny!

Brylanty Księżnej

Znakomity dramat w 3 części, z przygodami detekt. berliński. L. Trautmana.

Krawiec zrobił zawód Komedja R. Prens || Pali się u Kajetana!! komizny Jaszczurki i żaby naukowy || Dziennik Pathé № 260-A. Sprawy biśkie Kronika.

NA SCENIE pod artystycznym kierunkiem W. GŁÓGERA **HEROD BABA** Obrazek ludowy ze spiewami Z. Przybylskiego.

Teatr popularny w „OGNIKU ROBOTNICZYM”

UL. KRAKOWSKA № 18.

Dziś w NIEDZIELĘ dnia 5 Kwietnia OSTATNI RAZ wielkie wspaniałe przedstawienie pasyjne

NAZARENČZYK

Melo dramatu w 6 odsłonach przez Stanisława Hapka.

Muzyka p. Edwarda Mąkoszy. — Pięknie pienia wykona chór. — Początek o godzinie 5¹, po południu koniec o godzinie 9-iej wieczorem.

Żądajcie zawsze i wszędzie „GOŃCA CZĘSTOCHOWSKIEGO”.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamiennarsko-Sztukatorski

Częstochowa — Aleja 3-cia dom własny
Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60.

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

WYKONAWA: Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne.

Fabryka osadzki cementowej na chodniki ston' żyzalkowch. oraz wszelkich wvrobów z cementu. Ceny przystępne

CUKIERNIA A. Błaszczczyńskiego

POLECA
swoje wyroby na święta wielkanocne.

Hurtowy i Detaliczny Skład Win i Wódek

W. SKALSKI

Częstochowa, ul. Szkolna № 11.

Poleca: Hurtową sprzedaż wódek z Dyst. Par. „F. Jankowski” w Warszawie, Wina, Koniaki, Likieri krajowe i zagraniczne

ORAZ

Piwa z Browaru Parowego Haberbusch i Schiele Drożdżowskie, Marcowe.

Chrześcijański Sklep

Cukrów i Owoców

Poleca w wielkim wyborze Kakao, czekoladę, Cukry deserowe i Bonbonierki, jako też na nadchodzące święta, Baranki, jajka zające, Kwiaty i t. p. upiększenia na święcenie po cenach najprzystępniejszych.

Poleca się Sz. Publiczności **M. Klecha** Częstochowa ul. Krakowska № 1, róg Nowego Rynku przy kościele św. Zygmunta.

SPRZEDAŻ HURTOWA

SPRZEDAŻ DETALICZNA

SEKRET

Jak otrzymać czystą twarz różową, młodszy i oszczędzący piękna skórę, znajduje się w codziennym mydle się prawdziwym

mydłem z mleka Liliowego „KONIK”

Bergmann & Co., Radeckie

po 50 kop. sztuka

Dotrzeć można wszędzie.

Ładac tylko w czerwonym opakowaniu

Główny skład na Państwo Rosyjskie:

6117 Chmielowa przeczka, St. Petersburg, Meleto Konobczennaja 10

W dniu 3-go Marca roku bieżącego został otwarty

MAGAZYN

w II-iej Alei № 16, dom p. Imcha.

Z oddziałami damskiej, męskiej, uczniowskiej i dziecięcej

Gotowej Garderoby

Magazyn został zaopatrzonej w najnowsze angielskie i francuskie modele po cenach najprzystępniejszych, o czym mam zaszczyt zawiadomić i prosić o zwiedzenie mego magazynu. Zwiedz. nie obowiązują do kupna. Polecając się Sz. Klient,

Z poważaniem **R. TRAWIŃSKI.**

HURTOWE SKŁADY Stowarz. Kupców Chrześcijan

pod firmą „**OBRONA**”

w Częstochowie, ul. Ogrodowa № 11.

Są najlepszym źródłem zaopatrywania się w towary Kolonialno spożywcze. **Cena na wszystkie artykuły rynkowe, (najniższa).**

Wyłączna sprzedaż cukru z trzech pierwszorzędnych cukrowni Lublin, Milejów i Nieledów.

MLECZARNIA „STEFANJA”

dawniej O. SCHLEICHER

Poleca w wyborowych gatunkach masła deserowe, kuchenne i śmietankowe, sery litewskie, Litlandzkie i inne, jako też konserwy, owoce, musztarda na funty, kapusta kwaszona, i świeża śmietana, mleko 2 razy dziennie.

Na nadchodzące święta masło po zniżonej cenie.

Aleja II Nr. 19 pod Teatrem.

Z poważaniem Stefanja.

Edward RINDERMAN

CZĘSTOCHOWA, ul. Teatralna № 26 dom własny
Tel. № 522. Filja w Sownowcu ul. Targowa № 14

POLECA: Różka żelazne, Różeczka dziecięce, kolebki, wózki dziecięce, materace druciane i sprężynowe i t. d. **CENY NIZKIE ZA GOTÓWKĘ I NA RATY, CENNIKI NA ŻĄDANIE GRATIS.**

Pierwszy w Częstochowie Chrześcijański
HURTOWY SKŁAD

Towarów Galanteryjnych i Piśmiennych pod firmą:

M. ZARUSKI i S-ka

Ulica Ogrodowa № 11.

Posiada na składzie w wielkim wyborze Koronki, Watętki, Nici Bielizny wełnianej, papierową i gumową. Krawaty, Szelki Fortmonetki, Ponczochoy, Skarpetki, Chustki, Szalę wełniane i jedwabne, oraz wszelkie materiały piśmienne.

Baczność!!

NA

święta

otrzymaliśmy nowe
transformaty

Pathefonów

na Raty i Za gotówkę.

Mod. 1914 roku

Płyty świąteczne dużo ostatnich nowości.

Główny Skład

Pucek i Hill

Aleja 2-ga Nr. 23. Telefon 605. (na piętrze)

Jednocześnie polecamy Kinesmatograf „K O K” maszyny do pisania, Rowery i Motocykle oraz części i przybory w dużym wyborze.

Cenniki bezpłatnie.

Oddział Piotrkowski pośrednictwa pracy Towarzystwa Wzajemne Pomocy pracowników rolnych

Poleca członków Swoich na posady administratorów, rzadców, ekonomów, pisarzy, ogrodników, buchalterów, kasjerów i innych pracowników rolnych.

Przedstawiciel Stowarzyszenia **K. KARWOWSKI** Piotrków, Bankowa 18, Tel. 75.

Pracownia i skład gotowego obuwia po cenach możliwie przystępnych
Jan DZWIŃGALSKI i S-ka
II-ga Aleja № 19, gdzie Teatr Paryski w podwórzu. 821

Pracownia damskich kapeluszy „Jadwiga”
ul. Krakowska № 24 — ul. Ogrodowa № 39 dom przeechodni.
Poleca na sezon bieżący damskie kapelusze. — Przyjmuje do prześcianowania, wyrabia kapturki i dziecięce kapeluski. **CENY D, NISKIE.**

Krawiec męski przyjmując wszelkie roboty, mian-durki i przerabianie
Kamieci, Akusantowa H Waty

LOKOMOBILE

PRZEMYSŁOWE DO 1000 H.P.

WENTYLOWY RÓDZIAŁ PARY SYST LENTZ

HENRYK LANZ

Warszawa Bracka 16

NIE MOŻE.

Liczne towarzystwo zgrupowane było na wieczór w pewnym zamkniętym ale zbyt oszczędnym domu.

Oszczędność swoją posuwał gospodarstwo do tego stopnia, że nie dawał nawet gościom koniaku Szustowa, lecz zwykłą wódkę.

To też na zebraniach u nich panowały zwykłe rozpaczliwe nudy.

Pewnego wieczoru jeden z zaproszonych panów siedział w kącie i ziewał.

Jak widzę, nudzisz się pan? — powiedział ktoś najbliższe stojący.

O nie wytrzymań — odparł — a pan? O i ja również!

Wiesz pan co, wynosimy się stąd i chcemy gdzie do restauracji na koniak Szustowa.

Chętnieby to zrobić, ale, niestety nie mogę: jestem gospodarzem tego domu.

CZYN.

Miłość bez czynu
nie jest miłością.
(Libelt)

Kochany kraj wszyski, niema przynajmniej w społeczeństwie naszym takich jednostek, któreby inaczej słowem o tem świadczyły. Lecz gdzie są skutki słów, gdzie pomniki czynów, rosnących z tysiącznych zaklęć, gdzie? Azali słowa nasze nie są więc czynem frazesem lub może drogi i metody pracy obrane nie wiedzą tam, kędy iść byśmy chcieli. Na obywatela pytania powyższe odpowiedź musimy dać twierdzącą. Na ugrach rośnie bujna chwaja, jałowych przetrwałek, a nogi nasze deptają po bezdrożnej równinie.

Co zwiódła większa część społeczeństwa polskiego ku manowcom, gdzie tkwi przyczyna stanu obecnego. Odpowiedź na to jest jedna: brak ludzi, którzyby żyć chcieli życiem pełnym.

Za dni przeszłych chwala krwawej i kłeski zginęli ci, co byli najlepszy, zdolni do wszelkiej ofiary. Pozostali, którzy uszli pogromu w przezwanej swej części byli i jeszcze materialem społecznym, lecz nie uspołecznionym, inni mów — to ludzie nisci, mali. Pośród tej atmosfery, wytworzonej przez pokolenie niedobitków i ich spadkobierców wykształcał się dziwny typ Polaka — człowieka śmierci, nie życia. — Gdy śmierć spokojem jest, a życie walką. Ci, co wzrastali, pragnęli za wszelką cenę spokoju, nie tego jednak, który trwa przed burzą, lecz tego, który chce egzystować wiecznie niezmiennie.

Polak doby popowstaniowej zasklepił się w ciasne ramki domowego ognia,

wyżył się wszelkich szerszych polotów, stał się człowiekiem „realnym”, jak mówiono. Za pogłębieniem życia domatorskim z nastrojów przygnębienia związany jest ten pogląd, jaki z chwilowymi przerwami przechodził do dnia dzisiejszego mający odzwierciedlać stosunek jednostki do narodu, określać jej prawa i obowiązki. „Dobro moje jest dobrem społeczeństwa” — oto zdanie, straszące nas stosunek jednostki „realistycznie nastrojonych” do zagadnień bytu narodowego. W życiu codziennym wnioski, wyciągane z tej maksymy, są takimi: czynię wszystko dla siebie z myślą tylko o sobie i ewych najbliższych, lecz zarazem mniemam, iż jestem dobrym patriotą, prawnym obywatelem kraju. Bogacenie się poczytuje za jedyny swój obowiązek społeczny, motywując to tem, że gdyby każdy tak postępował, jak ja, całość by się jakoś złożyła. Wszelkie obowiązki i spełniania jakichkolwiek innych obowiązków uważam za niewłaściwe. Wszelkie inne zapatrywania z góry się potępia nadając im miano dziecinady, warcholstwa lub szkodnictwa narodowego. Zapominam zupełnie o innej maksymie. „Dobro społeczeństwa jest moim dobrem”. Dzięki tej temy niewielu zna miarę właściwego obywatelskiego postępowania. Carnegie mówi: „życie jest ciągłym bojem z sobą samym i z zewnętrznymi stosunkami wszędzie człowiek trafia na konieczność walki i na potrzebę zwycięstwa. Takie jest prawo natury; walka wewnątrz uwarunkowana jest jego istnieniem, walka na zewnątrz uwarunkowana jego moralnością”.

Walka więc życie tworzy, walka jest życiem. Tym zaś u nas, co w „pozytywniej” pieśni uderzają ton, brak jest chęci do walki, brak pragnienia mierzenia siły na zamiary. I dla tego brak nam ramion tych, co los by kowalcami, brak dłoni żylastych, piersi szerokich, ożywionych pragnieniem życia pełnego nieskrępowanego. Gnuśnienie i ludzkie się pozorami drobnych prac niepomni, że z drobnego ziarna rośnie drobny plon. Ongi za słonecznych dni byliśmy jednym z pierwszych narodów pomiędzy ludami Europy. Słoneczność ta zawdzięczamy szalonym porywoom Zamojskich, Chodkiewiczów i Żółkiewskich idących z setkami na tysiące; dziś zrehabilitujemy więc w szeregu ludów zajmujemy jedno z ostatnich miejsc. Wszędzie wre gorączkowa praca nad potęgowaniem sił, nad gromadzeniem zasobów, wszędzie zasada poświęcania się dla całości wysuwana jest na plan pierwszy.

U nas tylko cicho i głucho, ospałość i lenistwo tamuje wszelkie żyw-

skie uczucia. Jednak, gdzieś w głębi coś się odzywa i każe wstąpić w dzień przebudzenia i przebudowy.

J. K—icz.

W przededniu wiatów strzałów.

Niema chyba w kraju naszym miejscowości, by kronika wypadków nie zanotowała w niej w czasie wielkanocnym mniejszego lub większego uszkodzenia ciała, spowodowanego nieszczęsną, a bardzo rozpowszechnioną manją strzelania na wiat „z Kali chloricum.” Konsekwencje bezmyślnej i szkodliwej strzelaniny ponoszą netylko jej sprawcy, ale często osoby postronne narażone bywają na różnorodne uszkodzenia, jak to miało miejsce w roku zeszłym u nas.

A przecież na tym się nie kończy.

W dzisiejszych czasach ogólnej niema choroby nerwów bezlitosnie wstrząsa nim przez rozlegające się co kilka minut huk często za plecami lub tuż obok spokojnego przechodzący wyprawda na długo z równocześnie liczne jednostki; a trzeba nie pominać i o tym, że ci święteci strzelcy, korzystając z wolnego czasu, wyrwyją nieraz nocy i spać nie dają mieszkańcom.

Przeciw tej pladze, która głęboko zakorzeniła się wszędzie, szeroko rozlewając swój zakrzes działania, powinno raz wreszcie wystąpić społeczeństwo z całą energią i tępić ją bezlitośnie.

Podział Europy na części powinien ustąpić miejsca na szpaltach pism prowincjonalnych na rzecz agitacji za tym, by wszyscy zgodnie i stanowczo zabrali się do wyrwania z korzeniem tego naprawde szkodliwego i w skutkach swych często fatalnego barbarzyńskiego zabytku z dawnych czasów. Narównie z prasą, która przed, a nie po czasie głos zabiera winna i, zamiast biadać nad zaszłymi wypadkami i zdziwieniem obywateli, — radzić i wskazywać udział co robić należy, winno i duchowieństwo wywrzeć swój wpływ z ambony, przedstawiając następstwa ujemne tej strzelaniny i zachęcając zarazem ogół spokojnych mieszkańców do dania czynnej i energicznej pomocy władom odpowiednim, by złe ukroćci.

Co do tych ostatnich, wiemy, że sprawa powyższa postawiona została narażenie w sposób należyty; policmajster zażądał od wszystkich składów aptecznych i aptek podpisania zobowiązania, że cali chloricum nie będzie sprzedawane w większych ilościach; wydał następnie polecenie niez-

sztyt organom policyjnym, aby pilnie przestrzegali porządku i, zauważwszy strzelających, natychmiast ich aresztowali; wreszcie zalecił stróżom i strażnikom bezwzględna pomoc tym z osób postronnych, które jej będą żądały przy zwalczaniu strzelaniny. Na leżałoby jeszcze zwrócić baczną uwagę na małe sklepiki, które również sprzedają cali chloricum, i surowo zakazać im podobnej sprzedaży.

Te rozrządzenia zapobiegawcze, posilkiwane energiczną akcją społeczeństwa, przyczynić się mogą do zwalczania i wytepienia tej plagi, która naprawdę staje się nieznosną, a jako szeroko rozpowszechniona, trudną do zwalczania. W. U.

Długi robotnicze.

Przy rozpatrywaniu w Tow. Przemysłowców Królestwa Polskiego sprawy potrąceń z zarobku robotników fabrycznych na pokrycie należnych od nich długów okazało się, że niektóre instytucje drobnego kredytu, niezależnie od wysokiego procentu, obliczonego od całkowitej sumy udzielonej pożyczki, nie wylaczając zatrzymanej z niej pewnej części na t. zw. „udział”, stosują system dotkliwych a nie zawsze na prawie opartych kar, przy windykowaniu zaś długów ściągają całką wita i kosztów nie tylko od dłużnika, ale i jego rodziny od wszelkich poręczycieli dla późniejszego dopiero rozliczenia się z interesowanymi.

Chcąc przyczynić się do usunięcia podobnych uchybień Tow. Przemysłowców wystosowało do zarządów fabryk okólnik, w którym prosi o informowanie go co do wszelkiego rodzaju wykończeń frzeciwo prawu, dostrzeżonych przez zarządy fabryk przy potrącaniu części zarobków robotniczych na rzecz wierzycieli.

Tow. Przemysłowców ze swej strony udzielać będzie członkom informacji, rzeczowych celem skierowania sprawy na właściwą drogę.

Zaznaczyć należy, że niezależnie od akcji Tow. Przemysłowców, mającej na celu walkę z nadużyciami przy udzielaniu robotnikom kredytu. Rada Zjazdu Przemysłowców Górniczych Królestwa Polskiego wystąpiła do ministerstwa Handlu i Przemysłu z wnioskiem zniesienia w drodze prawodawczej obowiązku dokonywania robotnikom potrąceń na pokrycie długów należnych od nich z wyroków sądowych, do czasu zaś przeprowadzenia tej sprawy w drodze prawodawczej wprowadzenia ulg w sposobie wykonywania wyroków.

JOZEF KORZEMIOWSKI.

Man Stolnikowicz.

(„owiesć.”)

(Dalszy ciąg.)

Ozdowski widać zmiarkował się, że się niestosownie odezwał, bo się zakwerczył, spojrzal gniewnie na pana Wiktorja, że go na jakieś niedorzeczności wyciągnęła, potem poskróbawszy się w głowę i machnąwszy ręką, siedział wyprostowany i z największą uwagą słuchał.

Stolnikowicz tak rzecz swoją przedwał:

Niepodziwane przeszkody zatrzymywały widać pana wojewodę kijowskiego w Warszawie, i upragniony przeżyciem moment wstąpienia do jego dworu przewlokł się do czasu nieograniczonego. Mocno mnie to frasowało, raz, że nie wiedział, z jaką gorliwością i jak stanowczo ten pan proponuje młodzieź, jeżeli który mnie zjednać sobie jego łaskę, a drugi raz, że nie zaczął nudzić w domu i potrzebowałem odmiany miejsca, jakiego zajęcia i ruchu, aby znaleźć ulgę w mym kłopotcie serdecznym i w tych obawach które mnie niepomatu dręczyć zaczynały. Chociaż bowiem nie widziałem podczaszanki i żadnej z Haliczan nie

odbierałymi wiadomości: chociaż czułem to dobrze, że ani mój wiek nie odpowiada tak poważnemu postanowieniu, ani fortuna rodziców moich daleko nie dorównywała zamożności podczaszego i posagowi jego córki, jednak żadnym sposobem nie mogłem sobie wyryć z głowy tej myśli, że panna Tekla chętnieby mnie młodemu rękę swą oddała, i ten gorący afekt, który dla niej powziętem, tkwił w moich piersiach i w coraz większy rozżarzał się płomień. Ustawicznie więc o niej tylko myślałem, a ile razy dosiadłem, mego arabszyka, którego nad podziw, a jeszcze przy pomocy Antosia wytrawowałem, tyle razy stawała mi przed oczami jej przeliczna twarz biała i ze złożonymi rączkami, lub rumiana jak róża i ze łzą radości w oku; tyle razy powtarzałem sobie w myśli każde jej słówko, każde jej spojrzenie, każdy znak jej zajęcia się mną i jej troskliwość o mój sen i wygodę. A wszystko to musiałem w sobie zamykać, bo nie śmiałem nikomu tej troski serca mego powierzyć. Tak przeżyłem smutno jesień, aż do stycznia, w którym to czasie wypadł memu ojcu interes na kontrakty do Dubna, gdzie i mnie wziął z sobą. Rad byłem bardzo temu zdarzeniu, raz, że sobie obiecywałem jaką taką rozrywkę, a powtóre, że mi się chciało zobaczyć owe kontrakty, tak w owym czasie sławne, i ściągające z różnych stron kraju panów i szlachtę, która

przy tem zebraniu wszystkich, rada była załatwić od razu wszystkie sprawy, i oszczędzono grosz dobrze i zyskownie ulokować.

Przybyliśmy do Dubna dosyć późno. Choć to było w styczniu, ale odelga i deszcz ze śniegiem zrobiły taką szarugę i tak popsuły drogi, żeśmy się ledwie dowlekli. Na grobli, koto młynów, tylko cośmy nie ugrzęźli i zmięczenia i zasargami wjechalismy do miasta. Tu, chociaż na ulicach było grzęzko i brudno, spostrzegliśmy ruch wielki powozów z pochodniami, huczno i dworkno jadące karety, wszędzie okna oświetlone, a z sali ratuszowej, która jak waznościom zapewne wiadomo, jest na górze, w tym wielkim budynku, którego cały dół zajmują sklepy, biła luna, jakby od pożaru, i grmiała ochoczą muzyka. Młodemu zagrała krew, i byłbym tam zaraz skoczył na ową redutę, która, jak później dowiedziałem się, dwa razy na tydzień zbierała całą kontraktową publikę. Ale pilnie było wyszukać sobie stancją, co przy tak wielkim zjeździe nielatwem było w mieście, które wówczas tylko co podnosić się zaczynało.

Wszakże przy staraniu Antosia i pomocy żydków, którzy wówczas, jak i dziś, każdemu nastęrczali się z chętną usługą, jakoś nani się to udało lepiej, nawet, niżśmy się spodziewali, tak że koto godziny pierwszej po północy, byliśmy już zupełnie roztasowani, i posililiśmy się, mogliśmy pojsć do

łóżka. Ja mimo zmęczenia nie mogłem usnąć. Czy to ta muzyka i tańce, które mnie uderzyły w przeżycie dzie przez rynek, przypomniały mi się owa ucztę, w której ostatni raz widziałem podczaszankę, zatańcowałem się z nią, napatrzyłem się w jej przesiłczne oczy i nasłuchałem się jej głosu, czy z innego jakiego powodu, ale skoro skończyłem pacierz i „Pod Twoją obronę”, czego od owej chwili, gdy mi modlitwę te odmówić kazała, nigdy nie zaniedbywałem, i obróciwszy się do ściany, chciałem zasnąć, tak mi żywo przed oczami stanęła, tak ją widziałem bladą i zasmuczoną, że mi się ścięły piersi, rozszlochało się jakoś serce tak tęsknie i rzewnie, że poczułem łzy w oczach, a o śnie zapomniałem zupełnie. Dopiero nad ranem zasnąłem, i to wtedy, gdy mój ojciec zaczął się już ruszać, i chodząc po izbie pacierz odmawiał.

Ponieważ dzień, jak ciemności nocne rozprasza, tak i troskliwe myśli, które czekała trapią, i wśród cieniów i pomroki do dręczących straszdył wyraźnia, światłem swem rozgania i właściwy daje im wymiar, więc i ja, gdy mi się obudził i zobaczyłem, że już zupełnie widno, gdy się ubrałem, i zmówiwszy pacierz, dobry dzień ojcu oddałem, zmiarkowałem, że się strwożyłem nie wiedzieć czego i uroitem sobie jakim zmartwieciem.

... (d. c. n.)

Dla ubogich na Święcone

Zaledwie kilka dni oddziela nas od świąt Wielkiej Nocy, a już do wrót naszej Redakcji cisną się całe gromady biedaków, z prośbą o zasiłek pieniężny na święta. Wydział ofiar, funkcjonujący przy naszym piśmie przez rok cały, w tym wszakże czasie bardziej jeszcze, niż kiedy indziej, bywa oblegany przez liczne rzesze zgłodniałych pariasów okrutnego losu. Ze łzami w oczach i niemą częstkową prośbą na ustach stają oni wobec nas, a oblicza ich napiętnowane cierpieniem i wzrok nabiegły bólem niewymownym, to wszystko mówi więcej zaiste, niż mogłoby wypowiedzieć najwomowniejsze bodaj usta.

— I my chcemy dać działwie naszej kromkę poświęconego chleba i my radzibyśmy podzielić się z naszą miżerota jaskiem wielkanocnym; wreszcie i my pragniemy bodaj jeno ten dzień święty, a uroczysty w roku całym, spędzić nie o głodzie, chłódzie i bólu serdecznym.

Dajcie nam! — powiadają — toć mamy przecież jakieś moralne prawo widzieć dzieciom naszym nie głodne, nie zalane łzami przedwczesnego cierpienia, co że młody organizm, jak rdza, zanim zdąży on nabrać sił odpowiednich i hartu do późniejszej, a nieublaganej walki życiowej.

Dajcie! złutujcie się, dobrzy ludzie! — Oh, jakże trudno odpowiedzieć im: Nie damy wam narazie nic, bo fundusze nasze są wyczerpane! Serce kraje się na widok tej zgrzyoty biedaków; więc udajemy się do Was, zacni czytelnicy nasi. Uderzamy do serc litościwych, a niezawodnych, nie tanęjącej Czeszcnowy; ale do tej uczynnej, uczuciowej i nieobojetnej na głód i rozpacz biedaków — zacnej Czeszcnowy, z prośbą: — Daj na święcone dla ubogich; nie zapominaj, że groź ofiarowania zgłodniałym nędzarzom, ociera łzę zwątpienia!

Jestemy pewni, że odezwa niniejsza naszego wydziału ofiar nie pozostanie bez odpowiedniego echa, a zatem — komu nie obojętna gorąca łza zgłodniałego biedaka, komu nie obojętny jest również płacz łaknącej kawałka chleba dziewczyny, ten pospiesz się do różnej ofiar.

Czas nagli a przysłowie głosi: bis dat qui cito dat!

Noli me tangere.

Raz gdzieś w pewnej parafii, przy pewnym kościele,
Był pewien... organista, jakich zresztą wiele,
Który, że często śpiewał, kadził, bijał w dzwony,
Usądził, że sam przez to jest już... uświęcony!
I twierdził, że kto jego karcić się odważa,
Bo ipso obraża i świętość ołtarza.

I wśród innych zawodów na społecznej liście,
Są charaktery bratnie temu organizacje.
Dotknąć ich... zaraz krzyczą!
I ołtarz zawsze święty, choć kłep organista!

Kazimierz Laskowski.

Z powodu protestu.

W nr. 70 „Gońca Czeszc.“ z dn. 12 z. m. ktoś dobrze obeznany ze stosunkami panującymi od pewnego czasu w Ionie Zarządu Rakowskiego T-wa Poż.-Oszczędn., podając wiadomość o powrocie mających się odbyć w dn. 22 t. m. wyborach wybalotowanych członków władz tegoż T-wa, zauważył, że do włożenia powrotnych wyborów przyczynił się wpływ „jednostki stojącej blisko władz T-wa“. W odpowiedzi na powyższą notatkę, Zarząd z wyjątkiem jednego jego członka, i dwaj członkowie Rady, wystąpili z protestem w „Gazecie Czeszc.“ z d. 15 z. m. nr. 78, wyrażając oburzenie z powodu posądzenia ich o agitację nazywając ową wiadomość „niebezpie-

czną wycieczką, mającą na celu, i mianem czystej wody.“

Solidarność Zarządu w obronie „jednostki“ godna byłaby pochwały, gdy by nie jedno małe ale, które wymaga pewnego wyjaśnienia.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że pierwsze wybory, w których przeszedł poważnie jeden z wybalotowanych członków Zarządu, wypadły widocznie nie pomysłi reszty członków tegoż Zarządu, co się dosadnie ujawniło choćby tylko przy obliczaniu głosów w której czynności prawem kaduka brał udział jeden z członków Zarządu, i protestu ze strony osoby, na niekorzyść której chciano obliczać kartki wyborcze. Ze protest był słuszny i sprawa widelwy świadczy fakt, że został on uwzględniony przez osobę do tego powołaną, co zdecydowało o wyborze tegoż członka i ponownym wejściu jego do składu Zarządu T-wa.

Kto był autorem protestu o unieważnienie wyborów — nie wiem, ale za to jest wiadomo ogólnie, że zbieraniem podpisów obok innych zajmowały się osoby bliskie bardzo z pewnym „jednostkom“ z Zarządu T-wa, z tego się okazuje, że w myśl zasady tegoż Zarządu, tak szumnie przytoczonej w jego protocie, że „qui tacet consentire videtur — kto milczy — zezwala“ „jednostki“ te nie są bez winy...

Jeszcze bardziej żrące zastosowanie tej zasady było podczas wyborów powrotnych, a raczej, jak to dobitnie zaznaczone zostało przez pewnego członka Zebrania, komedji z góry uplanowanej, w której rolę dominującą odgrywały osoby nie należące do Władz T-wa. Te ostatnie, jedne, jak się mówi, dla „świętego spokoju“, drugie z rozmysłem zachowały się obojętnie na zebraniu.

Co się zaś tyczy Zarządu, to ten miał pewność, że drugie wybory wypasę muszą tak, jak sobie on życzył, dziś nie są już tajemnicą posiedzenia, odbywane „po cichu“ w celu przeprowadzenia wyborów według myśli i pragnień tych panów, wobec absolutnej w tym kierunku bezczynności Zarządu jako takiego.

Tych tylko parę faktów wystarczyć powinno w zupełności jako dowód, że oburzenie ze strony Zarządu Rakow. Tow. Poż.-Oszczędn. było nieuzasadnione jakoby autor notatki w „Gońcu“ o zwolnieniu powrotnych wyborów miał na celu „umacnienie czystej wody“, „Woda“ ta zmacona była przez innych i „potępienie“ pod ich adresem skierować należało... Ostoja.
Czeszcnowa-Raków, 4-IV-1914.

KAFLE MSTOWSKIE I PRUSICKIE.
IN...LACJA PIECÓW I KUCHEN.

L. Nieprzecki i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 321.

TELEGRAMY.

Bezdomni.

Duisburg, 4. Wat. Pewien 67 letni robotnik, ojciec 7-ga dzieci, popełnił samobójstwo z rozpacz, że ze względu na wielką lezbę dziątek — gdzie nie mógł dostać mieszkania. — Rzucił się pod koła pociągu.

Petar.

Amsterdam, 4. Wat. W pewnej przedalni w Almeda w Holandji wybuchł pożar. 4 robotników i 1 robotnica zginęli w płomieniach. Wiele osób poparzonych.

Proces.

Petersburg, 4. Wat. Wczoraj rozpoczął się proces karny przeciwko całemu szeregowi uczniów gimnazjalnych, oskarżonych o przynależenie do tajnego związku. Kilku oskarżonych przesładuje już od roku przeszło w więzieniu śledczym.

Katastrofa kolejowa.

Makina, 4. O g. 8 walcem wykoł się pociąg na dystansie Makina—Ostrołęka. Pociąg ten wyszedł z Ostrołęki. Był to pociąg nadzwyczajny, wiozący komisję, złożoną z naczelnika ruchu, jadącego na rewizję wiosenną linii. Nie dojeżdżając kilku wiorst do Makini pociąg wraz z

lokomotywą, wykoł się na stoku i rozbił się. Poszwankowane są 8 osoby ze służby. Przyczyna wypadku nie wyjaśniona.

Związek muzeów polskich.

Kraków, 4. Odbył się tu zjazd dyrektorów i kierowników muzeów polskich ze wszystkich ziem polskich, celem utworzenia Związku muzeów polskich. Na zjazd przybyło bardzo wiele osób, między nimi dyrektor Muzeum rapperswilskiego, dr. Ignacy Baranowski, kierownik Warszawskiego Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, p. Józef Leski i inni. Na przewodniczącego obrad obrano p. Leskiego. Ustawę nowego związku, który nosić będzie miano: „Stalej delegacji muzeologicznej polskiej“, jednomyślnie przyjęto.

Oskar Kolberg.

(W setną rocznicę urodzin.)

Oskar Kolberg, kompozytor i etnograf muzyyczny urodził się w r. 1814 w Przysusze w pow. opoczyńskim, zmarł w r. 1890. Po ukończeniu nauk (r. 1824—31) w liceum warszawskim, pracował w ciągu kilku lat w kantorze bankierskim. W ciągu lat dwóch do 1837 r. studiował w Berlinie na ukę harmonii. Od r. 1840 począł zbierać pieśni ludowe, urządzając specjalne w tym celu wycieczki. Kolberg zrozumiał dobrze jaką wartość dla sztuki posiadają samorodne perły pieśni ludowych, badał je więc i analizował, podporządkowując w dziełach swoich, jak dana pieśń śpiewana na Mazowszu lub na Kujawach i etc.

Kolberg począł wydawać początkowo zbiory swe w formie nut i do prac tych należą: „Pieśni ludu polskiego“ (Poznań r. 1892), „Pieśni ludowe“ (dwa zeszyty, Warszawa roku 1862) i pieśni pomieszczone w „Przyjacielu ludu“ p. t. „Pieśni ludu polskiego“, mające właśnie na celu wykazanie różnorodności melodji. — Inne prace Kolberga mają przeważnie znaczenie etnograficzne, jak dzieło trzydziestokilkotomowe p. t. „Lud, jego zwyczaj, sposób życia, mowa“ i etc. Kolberg pisał przytem wiele artykułów do czasopism muzycznych. Jako kompozytor tworzył: kujawiaki, mazurki, krakowiaki, etudy oraz napisał operetkę pt. „Król pasterzy“ (Warszawa, 1860), wystawioną na scenie warszawskiej.

Zebrane przez Kolberga melodie są cennym skarbem dla kompozytorów, czerpiących dla swej twórczości tematy z pieśni ludowej, a wiadomo, że czynili tak wielcy kompozytorowie, począwszy od Bacha a skończywszy na Chopinie i innych. W scherzu np. h—mol Chopina w części drugiej rozbrzmiewają motywy kolendy „lulajże Jezuniu“, Noskowski w symfonji swej „Od wiosny do wiosny“ użył również znanych motywów swojskich, opracował także cały cykl pieśni swojskich na chóry męskie, mieszane, czerpiąc niewątpliwie ze zbiorów Wolberga. Takich przykładów można byliczyć wiele.

Każdy z wielkich kompozytorów szukał natchnienia w tematach ludowej samorodnej pieśni, dowodem jaskrawym tego jest np. Grieg, w którego muzyce rozbrzmiewa nuta pieśni skandynawskich i etc.

L. Wa w.

Czeszcnowa 21—3—14.

Z Radomska.

Koresp. własna „Gońca Czeszc.“

Dziwne tu panują stosunki, co stwierdza poniższy fakt. Na ostatnim ogólnem zebraniu T-wa Poż. Oszczędn. odbyły się wybory, gdzie prawie jednogłośnie powołano osoby na miejsce ustępujących, w części nawet tych samych, po przeczytaniu wyniku przez Zarząd p. Warchol zrzekł się mandatu, naturalnie ku zdumieniu wszystkich, bo jeżeli nosił się z podobnymi zamiarami, to trzeba było zgłosić swą rezygnację przed wyborami, byłaby wówczas możność powołania kogo innego na to stanowisko; w końcu p. W.

motywuje iż p. H. ponownie nie wybrano wobec czego zrzeka się, rzeczywicie ogólne zebranie widząc pracowanego p. H., który jest całym kierownikiem T-wa Kredytowego, o sobie ma poważnych swoich zajęć dużo i chcąc mu ulżyć, uwolniło go od tych obowiązków, z czego p. H. jest bardzo zadowolony, na miejsce jego zebranie wybrało p. F., bardzo solidnego człowieka, właściciela fabryki kalli, obznajmionego z tą procedurą, gdyż jako kandydat uprzednio do Zarządu, funkcję spełniał.

Członkowie nad rezygnacją p. W. przeszli do porządku dziennego w myśl przysłowia „nie było nas był las nie będzie nas będzie las“. Tymczasem wygórowanej ambicji p. W. nie stało się zadość, bo zwolniasy posiedzenie Rady i Zarządu przeprowadził tak sprawę, że wszyscy prawie zrzekli się i gdy po tym fakcie zapytywano poszczególnie z nich dlaczego to zrobił, odpowiedział, że jak pan inżynier, doktor, profesor itp. zrzekł się, no to mnie nie wypadało zrobić inaczej, tylko solidarnie podpisać akt rezygnacji. Wygląda to na szopkę, na kpiny z ogólnego zebrania, i to tu często się praktykuje, że jeżeli kandydat (choć nie odpowiedni) wystawiony przez Radę i Zarząd a pasowany do wzajemnej adoracji, nie przejdzie, wówczas wszyscy mandaty składają, zwolnie się drugie nadzwyczajne zebranie, występuje jeden ze słynnych tu mówców, prawi orację, napęda strachu stowarzyszonym, że co będzie z kasą jak pana doktora, inżyniera, mecenasa, profesora nie będzie? itp. Członkowie zaś dla świętego spokoju i nie zawracania głowy może jeszcze zbieraniem trzeciego zebrania, ulegają fantazji i postawianą na swoim jednostkom z wygórowaną ambicją, wybierając z góry narzuconych kandydatów.

Tak też i teraz się stało, że b. Władze T-wa naznaczyły nadzwyczajne zebranie na 19-go kwietnia, gdzie mają odbyć się ponowne wybory, nawet na miejsce tych co rezygnacji nie podpisali, musi być tak, jak Rada i Zarząd chce, czyli razem 8 osób, a nie tak jak 1000 członków sobie życzy. Nie wiadomo tylko, czy ogół w tym wypadku będzie chciał odegrać rolę potulnych baranków, jak się ongi robiło, moim zdaniem winni powołać innych na miejsce ustępujących z grona tych co stworzyli tę kasę, co byli pierwszymi inicjatorami, a od podobnych jednostek odsunąć się z daleka.

Doprawdy nie do uwierzenia, by co podobnego w dzisiejszych czasach się działo, pod reżyserją człowieka, bądź co bądź wykształconego i mianującego się w dodatku postępowym demokratą! chyba dla ironji. F. O.

Radomsk, d. 4 kwietnia 1914.

Listy do Redakcji.

Szanowny Panie Redaktorze!
Uprzejmie proszę o łaskawe zamieszczenie w swem poczytnym piśmie, następującego zaproszenia:

Wobec pogłosek, rozświeżonych przez ludzi złej woli, o zamiarze zamknięcia utrzymywanych przezemnie Zakładów naukowych kategorycznie temu zaprzeczam i jednocześnie zawiadamiam Rodziców i Opiekunów, że dla dobra nowostępujących uczennic egzaminu przedwakaacyjnego rozpisana się już w pierwszych połowie maja.

Z poważaniem

Zofja Garzdecka.

Czeszcnowa, 31 marca 1914 r.

Szanowny Panie Redaktorze!
W odpowiedzi na list p. Sławęty, rzekomo wyjaśniający powody zerwania umowy, o sprzedaż swej nieruchomości Stowarzyszeniu Rolnicznemu, uważam za konieczne zaznaczyć, że osobistych swoich uczuć dla p. Sławęty, ani w pismach, ani w mowie, nie określałem, przeto o zohydzenie i spotwarzanie go, niesłusznie mnie On pomawia; osobistej zaś mojej opinji, nie uważam za potrzebne udzielać. Co się zaś tyczy samej sprawy kupna domu, to najkategoryczniej

stwierdzam, że w dniu 24 marca b. r. p. Slaweta, zaakceptował warunki, postawione Mu przezemnie i radcę Dzierżbickiego, jako pełnomocników Stowarzyszenia Rolniczego.

Wyjazd p. Slawety i mocne akcentowanie, że na słowie jego polegać można, jak na słowie Zawiszy, sprawiły, że nie zadatkowaliśmy niezwłocznie, lecz odelayliśmy tę sprawę, do jego powrotu dnia 26 marca.

Ze każdy woli wziąć za posiadany obiekt więcej a nie mniej, jest rzeczą zrozumiałą, ale czy p. Slaweta, po zrobieniu umowy z nami, miał etyczne prawo traktować i dać pierwszeństwo obcemu elementowi, zamiast instytucji społecznej pierwszorzędnej znaczenia, o tem sąd pozostawiam społeczeństwu wśród którego wyrosł p. Slaweta i zapewne żyć jeszcze będzie.

Racz przyjąć i t. d.
Antoni Janowski,
Częstochowa, 5 kwietnia 1914.

KRONIKA

KALENDARZ

Dziś Wincentego Irenej,
Jutro Wilhelma op. i Celestyn
Wschód słońca 5 m. 29 Zachód słońca 6 m. 38
Długość dnia 13 g. m. 9 [Zrąbyto dnia 5 g. 35
Widomości historyczne
1573 Otwarcie pierwszego mostu pod Warszawą.
1795 Pokój Bazyli.
1843 Pierwszy występ Liszta w Warszawie.
1853 Bitwa pod Kurhanem Małachowa.
1917 Rządowiec Władystw rusza ku Moskwie

Samorząd miejski.

Ze źródła miarodajnego dowiadujemy się, że projekt samorządu miejskiego w Królestwie Polskiem będzie rozpoznawany na posiedzeniu plenarnem Dumy we czwartek albo nawet w środę przyszłego tygodnia.

Nabożeństwa pasyjne.

Jak przez cały Wielki Post, dziś nabożeństwa pasyjne odprawiane będą w kościele św. Józefa o godz. 8 i pół po południu.

W par. św. Zygmunta i w kościele św. Rodziny o g. 8 po poł.

— **W kościełku im. Marij.** w czasie nocy o godz. 11 i pół.

W kościełku im. Marij.

Od dnia dzisiejszego w dni powszednie Msza św. o godz. 9 i pół rano.

Nabożeństwo Tow. „Przyszłość“.

Dziś, punktualnie o godzinie 9-ej i pół rano w kościele im. Marij (po pp. Marjawitkach), odprawione będzie uroczyste błagalne nabożeństwo o nawrócenie pijaków i pijących.

Z losowania w Tow. Kredytowym m. Częstochowy.

Na wczorajszym 26-tym losowaniu listów zastawnych m. Częstochowy, odbytem przed południem w lokalu biura Towarzystwa Kredytowego m. Częstochowy w obecności kilkunastu stowarzyszonych obywateli i zaproszonego redaktora Fr. Galińskiego, wylosowane zostały listy zastawne ogółem na sumę rb. 37,800.

Nowa stacja pocztowa.

W osadzie Olaszyn w pow. Częstochowskim w tych dniach została otwarta nowa stacja pocztowa, oczywiście podlegała kantorowi częstochowskiemu.

Z zebrania reprezentantów Tow. Wz. Kred. dla Przemysłu i Handlu.

Wczoraj w lokalu własnym, przy Alei II nr. 22, odbyło się ogólne roczne zebranie członków Częstochow. Tow. Wz. Kredytu dla Przemysłu i Handlu. Zagałi posiedzenie o godz. 7 i pół wieczorem p. Nowak, poczem na przewodniczącego zaproszono p. Bezego, asesorami byli pp. H. Koczalski, Gawędzki i F. Ebert; pióro trzymał p. L. Faust.

Po przedstawieniu, na wniosek p. Bugajskiego punktu 8 obrad na drugie miejsce i po odczytaniu protokołu z poprzedniego zebrania reprezentantów p. Dąbrowski oświadcza, że z posród obecnych na sali reprezentantów Tow. Wz. Kredytu dla Przem. i Handlu znajdują się czterej, którzy są jednocześnie reprezentantami Cz.

stwierdzam, że w dniu 24 marca b. r. p. Slaweta, zaakceptował warunki, postawione Mu przezemnie i radcę Dzierżbickiego, jako pełnomocników Stowarzyszenia Rolniczego.

Wyjazd p. Slawety i mocne akcentowanie, że na słowie jego polegać można, jak na słowie Zawiszy, sprawiły, że nie zadatkowaliśmy niezwłocznie, lecz odelayliśmy tę sprawę, do jego powrotu dnia 26 marca.

Ze każdy woli wziąć za posiadany obiekt więcej a nie mniej, jest rzeczą zrozumiałą, ale czy p. Slaweta, po zrobieniu umowy z nami, miał etyczne prawo traktować i dać pierwszeństwo obcemu elementowi, zamiast instytucji społecznej pierwszorzędnej znaczenia, o tem sąd pozostawiam społeczeństwu wśród którego wyrosł p. Slaweta i zapewne żyć jeszcze będzie.

Racz przyjąć i t. d.
Antoni Janowski,
Częstochowa, 5 kwietnia 1914.

Ochrona w Małusach Wielkich

Dowiadujemy się, że w niedzielę 15 marca otworzona została ochronka dla dzieci w dom. Małusy Wielkie p. A. Steinhabena. Wobec tego wraz ze wspomnianą w specjalnem sprawozdaniu z otwarcia ochronka w Szarleje w parafii Kłobucko—powiat Częstochowski posiada obecnie 15 ochronek wiejskich.

Dzisiejszy koncert „Lutni“

Dziś, w niedzielę w sali „Lutni“ odbędzie się wspaniały koncert, w którym wezmą udział: znany baryton — solista opory warszawskiej p. Grabczewski, artystka — solistka opery warszawskiej p. Kamińska-Latoszyńska oraz pianistka p. Keller-Smerezzyńska, znana w Częstochowie z poprzednich koncertów z udziałem p. Bouyouclii.

Program koncertu zamieściliśmy w onegdajszym numerze piątkowym.

Dzisiejsze wycieczki uczniowskie w Częstochowie.

Dziś, w niedzielę 5 bm. przybędą do Częstochowy dwie wycieczki uczniowskie: Pierwsza złożona z 50 wychowawców szkoły technicznej w Warszawie, celem zaznajomienia się z miejscowym przemysłem fabrycznym, poczem wycieczka uda się do Dąbrowy. Na czele wycieczki stoją pp. Geizler i Cz. Witoszyński.

Druga z wychowawców radomskiego gimnazjum męskiego.

Zebrań gminne.

Odbędzie się zebrania gminne: W środę 8 b. m. w gm. Kuźniczka i w gm. Kamyk.

W czwartek 16 b. m. w gm. Wanczerzów.

Sprzedaż rabatowa.

Na paraliłoków

Dziś, w niedzielę 5 bm.: w handlu win i towarów kolonialnych, A. Jankowskiego Aleja II 21.

W składzie aptecznym A. W. Hofmana w Starym Rynku 21.

We wtorek 7 bm.: w handlu win i kolonialnym S. Rucińskiego III Aleja 49.

Na Bezdomne dzieci

we czwartek 9 bm.: w składzie aptecznym A. W. Hofmana w Starym Rynku 21.

Na święcone dla ubogich

W piątek 10 bm.: w składzie aptecznym A. W. Hofmana w Starym Rynku 21.

Na Kolonje Letnie

Dziś, w niedzielę 5 b. m.: „Kurjer Warszawski“, Teatrna 11

Jutro, w poniedziałek 6 bm. w sklepach:

Milewskiego, Aleja II nr. 41.

Zaremby, Aleja II nr. 81.

„Janina“, Aleja II 87.

„Spółka ogrodnicza“, Aleja II 24.

Pazderskiego, Al. II, 85, zegary. Starka, Aleja II nr. 23. w księgarni Milewskiej, III Al. Jankowskiego, Aleja II, 21.

We wtorek 7 b. m.: Szafnickiej Aleja III. z cukrami Kowalika, Aleja II, 41 Knetiga, Aleja II 39. Karwińskiego i Zawistowskiego Aleja II nr. 23.

Biasika, Aleja II № 41. Cholewickiego i Janowskiego, Aleja II, 23. Marczukowskiej, Aleja II, 33.

W środę 8 b. m.— w sklepach: w udziałowej fabryce cukierków, soków i marmelady „P. Dębski, W. Ułjański, P. Ostrowski i Sp.“, ul. Dojazd, 17.

Hoenigmanna, Aleja II nr. 33. Piechockiego, Aleja II 31.

w sklepie gastronomicznym, Aleja II nr. 25.

w spożywczym „Julja“, Al II 37. Rajszysa, Aleja II 21.

w cukierni Błaszczukowskiego.

We czwartek 9 b. m.: w księgarni Lipskiej, Al. II 23.

w sklepie „Stefanja“, Al. II 19.

W sobotę 11 b. m.: w składzie aptecznym A. W. Hofmana, w Starym Rynku 21.

Na święcone dla dzieci z Ochron.

Na Wielki Tydzień laskawie zaoferowały pewną odsetkę ze swych zysków następujące firmy:

Dziś, w niedzielę 5 kwietnia: z wyrobami skórzanami Piechockiego, II Aleja.

Rynek. Jutro, w poniedziałek 6 b. m. skład kawy „Mokka“, II Aleja.

handel kolonialny Hoenigmanna, II-A Aleja.

zakład wędliniarski Rzykieckiego, Nowy Rynek.

skład apteczny Rompańskiego, Nowy Rynek.

skład tabacznym Walkowskiego, II Aleja.

We wtorek 7 b. m.: zakład wędliniarski Rzykieckiego.

zakład wędliniarski Pleskaczynskiego.

konfekcja damska Szafnickiej, III Aleja.

W środę 8 b. m.: sklep cukierniczy L. Klechy, ul. Krakowska przy kościele św. Zygmunta.

W Wielki Piątek 10 b. m.: piekarnia Chmieliewskiego, III Al.

zakład jubilerski Szellera, II Aleja.

Spółka rybna, róg ul. Teatrnej i Alei.

Sądząc z dotychczasowych rezultatów datki i odsetki napływają.

— Dzięki więc ofiarności naszego kupiectwa dzieci z ochron święcone będą miały zapewnione. Prosimy tylko szanowaną publiczność o popieranie tych sklepów, które nie uchylały się od ofiarności; szczegółowe sprawozdanie nastąpi w tygodniu świątecznym.

Wydział Ochron Tow. Dobr. dla Chrześcijan.

Zebrań Towarzystwa Rolniczego.

We wtorek 7 kwietnia o g. 2 pp. w lokalu Stow. Rzem.-Przem. (I Al. 9) odbędzie się ogólne zebranie członków Częstoch. Towarz. Rolniczego, na którym wygłoszą nader interesujące pogadanki pp. Edw. Janowski „O drobnoustrojach“ i Moczydłowski, nowy instruktor Towarzystwa „O prawie minimum“.

Pierwsze to wiosenne, a ostatnie przedświąteczne zebranie powinno zgromadzić hojne koła członków.

Ostatnie przedstawienie „Naszeżonyka“.

Dziś, w niedzielę 5 bm. w „Ognisku Robotniczym“ odbędzie się ostatnie przedstawienie pasyjne „Naszeżonyka“, melodramatu w 6 aktach napisanego przez St. Hopka. Początek widowiska o g. 8 m. 15 pp.

Dzisiejsze zebrania.

Dziś, w niedzielę 5 b. m. odbędzie się następujące ogólne zebrania:

Reprezentantów Częstoch. Towarz. Poż.-Oszczędn. z wycozajnie doroczne o g. 5 po południu w lokalu własnym przy ul. Teatrnej 11;

Reprezentantów częstoch. Towarz. Wzaj. Kredytu (I) o g. 7 wiecz. w lokalu własnym przy Alei II № 18;

Roczne zebranie członków Stow. Rzem.-Przem. (w drugim terminie) o g. 5 po poł. w lokalu własnym przy Alei I nr. 9;

O godzinie 3 po południu w siedzibie Towarzystwa przy ul. Aleksandrowskiej 22 walne zgromadzenie członków częstochowskiego oddziału Tow. abstynenckiego „Przyszłość“.

O o godz. 3 po poł. w lokalu Stow. Rzem.-Przemysł. (I Aleja 9) miesięczne gospodnie zebranie czeładzi stolarskiej.

We wsi Kamiénica Polska, tejez gminy, ogólne zebranie członków kółka rolniczego „Zorza“.

Z Banku Państwa.

Bank Państwa nieczynny będzie od piątku 10 do poniedziałku 13 kwietnia włącznie z powodu świąt Wielkanocnych nowego stylu i od piątku 17 do wtorku 21 kwietnia włącznie z powodu świąt st. stylu.

W Wielki Czwartek (ryzym. kat. 9 b. m. i w Wielki Czwartek (prawo) sławny) 16 b. m. Bank będzie czynny do godz. 12 w poł. Od 22 do 25 b. m. włącznie—do godz. 1 po poł. Kasa w te dni będzie otwarta do godz. 12 w południe.

— Wszystkie zgodne z prawem. Wobec ciężkich warunków życia różnego rodzaju bidadcy bardzo często zwracają się do warszawskiego urzędu loterii klasycznej Królestwa Polskiego o udzielenie im kolektury biletów loterii. „Warszawska myśl“ pisze, że takich podań zbierało się z górą 10 tysięcy.

Warszawski Zarząd Loterii klasycznej ściąga od każdego proszącego I rb. 50 kop. opłat tsemplowych i następnie, dla formy wysyła blankiet patentowy zawierający zserog pytań, a w końcu, otrzymawszy wypełniony blankiet, przesyła lakoniczną odpowiedź: „Prośba Sz. Pana załatwiona została odmownie“.

— „Fürst Radziwiłł“ Do redakcji „Głosu Narodu“ przysłano kopertę firmową administracji dóbr Radziwiłłowskich, z wypisaną w języku niemieckim firmą: „Fürstlich Radziwiłłische Güter Direction Grojec, Post — Bahnhof: Oświęcim“.

„Fürst Radziwiłł“ stawia się, jak wiadać doborownie w jednej linii z różnymi łapserdakami z Kazimierza i Nalewek, którym język niemiecki milej pieści uszy niż polski, mówi redakcja.

— **Worki papierowe.** Częstochowa posiada aż 3 fabryki worków jutowych, ciekawem więc będzie to, co, już raz pisaliśmy o nowej konkurencji dla juty. Teraz znów na Węgrzech jest ogromne zainteresowanie się workami papierowymi, co wobec wysokich cen worków jutowych zupełnie jest usprawiedliwione.

Z doniesienia „Moinarak Lappa“ wynika, że najtańszej do używania są worki o zawartości 50 kg., a dla wypróbowania praktyczności zamówiła sobie powyższa gazeta młynarska większą przesyłkę próbną. Jeżeli worki papierowe okażą się praktycznymi, będzie to najlepszy sposób do usunięcia lichwy jutowej.

!! Kupujmy tylko u Chrześcijan !!

Wypchany czynszownik.

Na placu Teatralnym uwagę przechodniów zwracała korpułentna dama trzymająca na ręku dużych rozmiarów wypchanego psa. Dama ta wraz z psem zniknęła w bramie magistratu i skierowała swe kroki do sekcji podatków niestałych.

— Czy pan jest referentem od psów — zapytuje urzędnika — Ja. — No, nareszcie.

— Co pani sobie życzy?
 — Ile już ja lat płacę podatek za tego oto pieska — mówi zdenerwowana dama. — I żeby to tylko rubla, ale wciąż 3 rublowa kara i kara. Jak pan radca widzi, że znaczki przy obroży to są rok roczne wykupywane po 3 rb. każdy. Już mi się narzęście sprzy krzywo i dłużej płacić nie będę. To jest nieporozumienie. Mnie powiedziano, że tylko za żywych psów płaci się podatek, a nie za wypchanych.
 — Nie rozumiem pani, o co chodzi?
 — Niech że pan radca wysłucha, ja żadnego psa nie mam tylko oto tego wypchanego. Radca domu zobaczył go na oknie i w głowie mi się widocznie przekreśliło, gdyż podał do magistratu, że ja mam psa, no, ale...
 — Przepaszam pani, — mówi urzędniczo — ale z chwila, gdy u nas, w kontrolach" figurują pies żywy, my nie możemy wykreślić i musimy go uważać za żywego.
 — Nie pomógłby tłumaczka damy. — Pies wypchany pozostał w „kontrolach" zywym.

Niemoralny książę Albanji.

Deputacja albańskich notabłów, przedstawiając się księciu wystąpiła z delikatnymi wymówkami odnośnie jego niemoralnego życia.
 Książę zgłupiał (do reszty) — i prosił panów o wyjaśnienie. Głos zabiera najstarszy ze „szlachty":
 — Najjaśniejszy Panie! Wszak wiesz że większość twych poddanych — to muzumanie!
 — No tak, tak!... i cóż z tego?
 — Większość wiernych poddanych boje się twojego władcy, a ty tylko jedną żonę!
 — Uważając to za małostkowe, święta ucząc o ciążności sercu i umyśle, uważają to za niemoralne! Lud żąda dowodu, że władca jego jest mężny, w pełnym słowa znaczeniu. Taktemu mężczyźnie nie wystarczy jedna niewiasta.
 — No, dobrze, dobrze! Ale cóż mam zrobić?
 — Najj. Pan musi sobie harem urządzić. Najpierwi ze szlachty będą dla ciebie szczęśliwymi, mogą księciu być do dyspozycji najpiękniejsze swoje dziewice.
 Jeden dziennik nie mówi mi o tem, jak ks. Wied przyjął to zadanie, a co ważniejsza, jak się na to zapatruje — książę Albanji...

Zmartwychwstały nieboszczyk.

Do gubernjalnej wiatkiewej lecznicy przywieziono robotnika kolejowego, Głuszewo. Gdy go posadzono do wan, stracił przytomność, której przywrócić się już nie udało. Wczorajem przewieziono go do trupiarni i włożono do grobu, w którym znajdował się już inny zmarły. W nocy Głuszew oprzytomiał. Ubrał się w części garderoby, które pozostawił stróż i czekał cierpliwie do świtania. Gdy rano ukłonił się służącej, początkowo uciekli, przerażeni, potem osmieleni wrócili i zaczęli bić bezlitośnie Głuszewo, który uratował się tym razem od prawdziwej śmierci tem, że udało mu się pochwytać stojące w kącie tepe narzędzie. Służący uciekli, Głuszew zjawił się w poczekalni lecznicy i tam udzielono mu pomocy lekańskiej.

Ogniotrawe ubranie.

Wyznawcy amerykański Marcini Panian wynalazł, jak donoszą dzienniki amerykańskie, ogniotrawe ubranie. Przed kil ku dniami w Cincinnati w Ohio wobec przedstawicieli władzy, rzeczoznawców i publicystów dokonał prób ze swoim wynalazkiem. Przywdziałszy ogniotrawe ubranie wszedł w środek płonącego stosu i znikł w kłębach dymu i płomieni. Świadkowie wstrzymali oddech piersi, a młody wynalazca nie ukazywał się dość długo, wszyscy spojrzeli na siebie z przerażeniem, przekonani, że zginął w ogniu. W rzeczywistości, że zginął w ogniu. Nagle do wszystkich ust wyrwał się gło-

śny krzyk radości. Młody Wynalazca pozwolił wynurzyć się z ognia.
 Ubranie to, które zakrywa również głowę i twarz, składa się z kilku warstw materji ogniotrawych, pomiędzy którymi krąży zimna woda. Człowiek zabezpieczony w ten sposób może przebywać w ogniu kilka minut. Szczegóły tego niezwykłego wynalazku utrzymuje wynalazca w tajemnicy.

Dutkin chce się żenić.

Mieszkaniec gub. Kostromskiej M. Dutkin, nadesłał pocztą podanie, w którym oświadcza, że ma 28 lat, jest człowiekiem żałośnym, lecz ociemniałym od urodzenia. Poradzoniu mu że może odzyskać wzrok o ile się ożeni z panią skazaną na ciężkie roboty. Ponieważ, jak mu wiadomo w Warszawie jest uwieczonych 12 młodych panienek, którym grozi kara ciężkich robot, pragnąłby wybrać sobie jedną z nich za żonę. Prośbę jako nieopłaconą podatkami stemplowym, pozostawiono bez uwzględnienia a gdy, pentni, na skutek odnośnego zawiadomienia przysłał 2 marki stemplowe po 75 k., zawiadomiono go, że podanie zostało odrzucone.

Praktyczne rady.

Sposób dezynfekcji owiana pokoju, połączony z przyjemnym zapachem.
 Do dużego, szklanego stoja ze szkła innym korkiem włożyc kilka kawałków amoniaku, zalać czystym spirytusem i dodać lawendowego olejku, mniej lub więcej, stosownie do upodobania. Kilka razy dziennie wyjmować korek i trzymać stoj otwarty, dla odświeżenia powietrza. Sposób nieoceniony, zwłaszcza przy chorych, kiedy nie można zadługo trzymać okien otwartych. W miarę ułatniania się spirytusu i olejku, dolewać świeżego.
Sztuczny oddech.
 Przy robieniu sztucznego oddechu po winno powietrze wchodzić i wychodzić z pewnym szmerem, w przeciwnym razie założona jest krtani i nie ma pożądanego skutku. Jeżeli język się zapada, wtedy należy go wyciągnąć biorąc w palec przez chustkę.

Nocne dyżury lekarzy w Częstochowie.

Poniedziałek — dr. P. Szaniański, Teatralna 13, tel. 432.
 Wtorek — dr. Stefan Kon, Teatralna 117, t. 520.
 Środa — dr. L. Wasilewski, Aleja II 20, tel. 35.
 Czwartek — dr. L. Kędziński, Mikołajewska 1, t. 454.
 Piątek — dr. W. Stawnicki, Aleja II 33, tel. 420.
 Sobota — dr. H. Gajzler, Ogrodowa 20, telef. 319.
 Niedziela — dr. I. Koniepcowski, Nowy Rynek 6, t. 608.
 Dyżury pełnić będą lekarze kolejno w swoim mieszkaniu codziennie od godz. 10 wieczorem do godz. 8 rano.

Rynek zbożowy warszawski.

Pewne wzmocnienie tendencji, które wyczuwać się dawało w poprzednim tygodniu, utrzymało się i w minionym tygodniu na rynku zbożowym, tylko dla poszczególnych produktów.
 Na ogół jednak wzięwszy obroty były umiarkowane a nastroj wstręmieliwy.
 Z poszczególnych gatunków w ostatnim tygodniu notowano:
 Pszenica-ospale. Za wyborową płacono od rb. 7.— do rb. 7.15 i za średnią od rb. 4.95 do rb. 4.95 za 232 funtów netto — franco kolej.
 Żyto — mocniej. Za wyborową płacono od rb. 5 do rb. 5.10 i za średnie od rb. 4.58 do rb. 4.95 za 232 funtów netto — franco kolej.
 Jęczmień — mocniej i pasza notowano od rb. 4.80 do rb. 4.10 za 202 funtów netto — franco kolej.
 Jęczmień — białawy — mocniej. Wyborowy notowano od rb. 4.40 do rb. 4.60 i za średnią od rb. 4.20 do

rb. 4.95 za 202 funtów netto — franco kolej.
 Owies — mocno. Za wyborowy ośla gano od 90 do 93 kp., za średni od 83 90 kp. i za ordynaryjny, od 78 do 80 kp za pud.

Rynek pieniężny.

Siano — 65—72 pół kop. Sioma — 40—40 i pół za pud.
 Na warszawskim rynku pieniężnym w ostatnich dniach daje się zauważyć duże poszukiwanie gotowizny przy stopie 6 i jedna czwarta pr. — 7 pr., zaś lednie od materiału. Zapotrzebowanie gotowizny z prowincji wciąż wzrasta. Gielda berczyzna, obroty minimalne, kursy listów zast. bez zmiany akcje — słabiej. Czechki na zagranicę (szczególnie Berlin) tańsze.

Dyskonto urzędowe.

Berlin 4 pr.
 Paryż 3 i pół „
 Warszawa urzęd. 6 „
 Londyn 8 „
 Wiedeń 4 i trzy piąte „
 Wryw. 6 i pół — 7 i pół „

Humor i Satyra.

U oskulapa.
 — Czy lekarstwo ostatnie zrobiło mężowi skutek?
 — Zrobiło, ale... mąż umarł.
 — To źle... A czy pościł się przed śmiercią?
 — Pocił się!..
 — To dobrze... tak, to bardzo dobrze!
Matko dzieci!
 — Mamusi, dla czego babcia tabakę w nos wtyka?
 — Bo widzisz moje dziecko, to jest zdrowo na oczy!
 — Tak? To dlaczego babcia tabaki w oczy nie pcha?
Na drodze.
 — Haj, przyjaciele, ile tam wiorst do miasteczka?
 — Ano—pięć!
 — Pięć?! Przecież dawniej było osiem!
 — Dawniej to było, ale dwie to się końskiego roku przewalily i zostało tylko pięć!

Pracownia Czapek i Kapeluszy „POLONIA“
 CZĘSTOCHOWA, 2 ALAJA JÓ 19, — GDZIE TEATR PARYSKI.
 Na sezon wiosenny poleca czapki męskie po 40 45, 50, 75, i wyżej, dzialecno po 20, 4 h droższe; kapelusze filcowe krajowych fabryk; od i rb. 25 k., i wyżej; kapelusze wiedeńskie i zagraniczne; fabryk najnowszych fasonów oraz galanterie damską i dziecięcą w zakres szapnicstwa wchodzący w eleganckim i gustownym wykon. podług najświeższych fasonów.

Dośkonale PAPIEROSY „REKORD“
 10 sztuk 6 kop.
DROBNE OGŁOSZENIA

Najtanszy Okazyjnie
 sklep komisowy poleca ubrania dziecinne błękitne wyroby nożownicze galanterie i Aleja 60 tel 527 798—

Chrześcijański Magazyn MÓD „VICTORIA“
 wejdzie II-ga Aleja Nr. 42, okna od ul. Cerkiewnej. 114

Sklep
 spozyczy do wynajęcia Szkolna nr. 2, 330—

Rower do sprzedania, wolne koło II Aleja 18, wiadomość u stróża.

Do sprzedania dom z placem, Teatralna 38, sklep.

Do sprzedania dwa powozy używane i pajacek u lakiernika w Noworodowsku F. Dukalskiego ul. Powiatowa.

Do wynajęcia dom z placem piętrowym na 6 mieszkań. Wiadomość Jagielskiego, Załozdzie, Marysia.

Młody
 człowiek poszukuje sąsiada: buchalterja, język rosyjski, pisalpe na maszynaach wogóle biurowych. Lastawe oferty w Administracji Gońca dla „Jerzego“ 787

Sprzedżż
 Resstek wólbanyh i bawelanyh M. Micha skiej Czesłochowa ul. Cerkiewna 5, I. i II. piętro Nowe, na sezon wiosenny w dużym wybrze 0277

Do wynajęcia
 mieszkanie w każdym czasie dla uczni polsko-gimnazjum. Mąd być se stolewaniem. Wiadomość Zielna 18. 0280

Potrzebne
 uczennice do magazynu mód W. Kryżanowskiej ul. Dojazd Nr. 1. 700—

Ziemniaki
 Do sadzenia i jędzenia Wyborowe gatunki stołowe, chodowane z oryginalnych. 1) Klejnot Ks. Kan. Agniewski z Węgiel sr. wczesne. 2) Professor Delbruck br. wczesne. 3) Warszawskie wczesne. Dawnowe gatunki stołowe 4) Silecia. 5) Marcker Richeira i fabryczno — stołowe 6) Prof. Vohltman. Zamówienia przyjmuję, Częstochowa poczta 1015 Aleja I Nr. 4 Tel. 106, albo na miejscu pensacji po zniskorz cenach folwark Biały Góra, Lipiński. 745

Z powodu
 wyjazdu odstąpić wózek wodę sodową na rogu Alei i ul. Dojazd sprzeda bezczkę — kapsuły kwasowej, oraz rower firmy Eggota silny brukowy Wiadomość ul. Jasnogórska nr. 10, 5 od godz. 2 do 5 popoł.

Okazyjnie
 sprzedawana samowódka o sile 5-hp. Ciężkość u Chruszkiego, Krakowska 23. 320

Place
 od 300 rb. przy ul. Warszawskiej do sprzedania Wiadomość u Ludwika Zycha, ul. Warszawskiej nr. 83. 254—

Place
 do sprzedania w Częstochowie przy ul. Teatralnej nr. 42 Wiadomość na miejscu u Wiaścielca. 784—

Potrzebna
 diaworyznka do posług, Teatralna Nr. 23, m. 57 jarter.

W Zawierciu
 Do sprzedania dom piętrowy murowany z cegły z 2 sęlepiami za rubli 5000 wymagane 2000 rubli reszta pozostanie na hipotece wiadomość w Częstochowie Teatralna nr. 45. Kantor służby. 785—

Do wynajęcia
 zaraz mieszkanie na piętrowiu ul. 7 kam. nr. 2 dom Sakowskiej. 791

Fortepian
 wiedeński sprzedam tanio ul. Aleksandrowska nr. 14 m. 4. 820—

Abzy słynne
 haligowskie 1000 szt. Cóżś swoje bzy spozyczywac sprzedają takowe od 1 kw. dnia w polowie dotychczasowe ceny 4. i 20 30 50 75 kop. Drzewka owocowe już rodzące w cenie 50 75 kop. Ogrodnictwo Halinów Wiadystaw Zawada Szkolna 20. 800—

Magazyn
 55 łokci szeroki 150 t. długi przy ul. Mickiewicza nr. 64 do sprzedania po 30 kop. sek. Kwadratowy Wiadomość ul. Wileńskowej 5. Niemce poczta Granicza St. Dr. Z. W. W. Strzemieńskiego 807

Były
 długoletni pracownik kancelaryjny ogodych ostatnich urzędnik służby państwowej obznajony z prawem sumowania i dzieła podania, Redaguje wszelkie podania sądowne oraz do innych władz nie wykłuszając próż do mistrzów i na Najwyższe Imię J.ana Nr. 15. (gdzie sklep).

Kefir
 lekcyczny butelka 10 kop. dostarcza do domu Apteka A. Włodzkiego telefon Nr. 514. 177

Mebie
 Lustra wszelkiego rodzaju zawsze gotowe na składzie własnego wyrobu i używane komody otomana bierko i lampy. Aleja I Nr. 19 Gliński. 738—

Do sprzedania
 bryczka nowa ładna lekka Wiadomość Warzawzka 41 u Gospodarzwa 635

Sprzedżż
 Gotowych Partuchów Ledzičkih Z. Chojacka Dojazd 17 m. 7 Cegła fabryczna 624

Potrzebne
 dziewczynki do pakowania cutkierków ul. Dojazd 17 809—

Ogród owocowy
 i warzywny do wydzierżawienia Szkolna 56 m. 1. 03—

Sprzedam
 3 platformy i wóz Teatralna 19 Kott. 830

Skradziono
 paszport wydany przez gminę Belsk powiat Górecki gub. Warszawskiej, na imię Piotra Kędzkiego. 835—

Zginęła
 karta paszportowa wydana przez fab. Polkowice na imię Teofila Palany. 825—

Warsztaty Wyrobów Miedzianych Mechanicznych
W. Łochowski i S. Zembik
 dawniej BINERT i S-ka, Al. 10 na Wałach Telefonu 322
 Wykonujemy całą dokładność:
 Aparaty Gorzelnicze Destylacyjne
 Browniane, 1 do fabryk
 Chemicznych.
 Polączenie kotłów parowych
 i maszyn rurami do wysokich ciś-
 nien i pary przegrzanej.
 Ogrzewanie pomieszczeń parą i
 wodą tak w zakładach przemysło-
 wych, jak i lokalach mieszkalnych
 Wodociągi i Kanalizacja.
 Na żądanie projekty i kosztorysy bezpłatnie.

Ryski Bank Handlowy,
 Filja w Częstochowie.
 II-ga Aleja № 26.
 Wynajmujemy w opancerzonym skarbcu
KASY STALOWE „SAFES”
 Po cenach od 12-rb. do 24-rb. rocznie za
 leżnie od wymiaru kasetki.
 Dla zatajenia czynności związanych z
 manipulowaniem słożkami w kasach wa-
 row i szpr. odcinanie kuponów etc. i odpo-
 wiednio urządzona poczekalnia w lokalu Ban-
 ku znajduje się do dyspozycji właścicieli kasy

PIEKARNIA
Marcelego Chmielewskiego
 Egz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesioną została do loka-
 lu własnego przy ul. Teatralnej 46 róg Zielonej Tel. 63
 Wyłączna sprzedaż mego pieczywa w sklepach:
 Młoczarnia „Skrzydłów” ul. Teatralna II — ul. Do-
 jazd 13. — ul. Krakowska 35 — Siedem Kamienic 21.
 Hurtowa i detaliczna sprzedaż w sklepie przy piekarni róż-
 nych gatunk. pieczywa i cukierniczych wyrobów w Nowos chaty
 cytrynowe na tuncy Polecając się nadal Szan. Publiczn. pozostaje
 z poważaniem **Marceli Chmielewski.**

Firma Egzystuje od 1860 roku
Farbiarnia i Pralnia Chemiczna
A. Heiningera
 II-ga Aleja № 19. Telef. № 5.
 Wykonują farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystę-
 pnych i punktualnie, a mianowicie Gardorob damską męską
 i dziecięcą. Wywamy, portjery, firanki, kapy, serwetki pluszowe
 pokrycia z mebli i t. p.
SKLEPY WŁASNE
 w Łodzi ul. Mikołajewska Nr. 39 Tel. 29-35
 w Tomaszowie Piotrk. ul. Kaliska Nr. 72
 w Piotrkowie ul. Petersburska 14 Bykowska 21 tel. 265.

Doktor BRONIA TOWSKI
PAWEŁ
 Częstochowa, Nowy-Rynek 3, Telefon 34.
 Choroby skórne, włośńw plicowe, weneryczne i Kosmo-
 tyka lekarska. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—8 popo-
 łudniu. Stosuje wrodziny wstrzeli-
 wanie SALWARSANU (HATA 806 i 914 i badanie krwi
 na syfilis).

OGŁOSZENIE
 Zawiercie — dom „Udziałowy” ul. Pocztowa № 1.
Handel Kolonialno - Gastronomiczny
Karola SKAŃSKIEGO
 Poleca: Konserwy różne i marynaty, kompoty, owoce suszone i
 świeże, ananasy, owoce Krymskie smażone w cukrze, burówki sma-
 żone i powidła, ryby wędzone: kietka, sigi, lososie, węgorze, minogi,
 ślady; śledzie, grzyby suszone, ogórki nielyskie, sery różne ma-
 ślo, wędliny litewskie, kawory, oliwa niemiecka, ocet „monopol” wody
 owocowe, wszelkie towary kolonialne, oraz pieczywo i mleko.
 Ceny, możliwie niskie.

Gabinety Lecznico-Dentystyczne
R. Filipowicza
 II ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
 Przyjęcia:
 od 9—1 i od 3—7 p.p. prócz niedz. i świąt
 Specjaln. zęby złotoczne w kauczku i złotcie

Hurtowa i detaliczna sprzedaż pocztówek
 i różnych wydawnictw krajowych i zagraniczn
M. BAUMERT
 w Częstochowie, ul. Dojazd, 17 vis à vis D. Z. W
 Skład stale zaopat. w ostatnie nowości w wielkim wyborze
Ceny najniższe za gotówkę. 0903

Klinika ginekologiczno-położnicza
Dr. Stanisława Nowaka
 i **Dr. Stefana Kona**
 w Częstochowie, Teatralna 14, dom dr. Nowaka
Telefonu № 515 i 76.
 Przyjmuje na stały pobyt chore ginekologiczne,
 chirurgiczne, osoby ciężarne i rodzące. **Opłata** za
 dobę od 2 rb. do 6 r.,. Specjalnie urządzona sala o-
 peracyjna, sala porodowa. Gabinet dla leczenia tęży-
 kalnego chorób kobiecych.
Centralne ogrzewanie—Oświetlenie elektryczne.

Lekarz-Dentysta
Stefan BARYLSKI
 Częstochowa, II Aleja № 43, Tel. 611.
 Przyjmuje od 10—1 i od 4—7.

CHIOTYMINA
APTEKARZA J. HUMBLET
 ZATW. PRZEZ URZĄD LEKARZ. PETERS. JAM 5816.
 ZALECANY PRZEZ P.P. LEKARZY Z NIEZAWODNYM SKUT-
 KIEM, JAKO ŚRODEK ZNAKOMITY W PRZYPADKACH CHO-
 RÓB DROG ODDECHOWYCH, JAK: KATAR TŹRANI, KATAR
 OSKRZELI, KATARY PŁUC, HASZEL, POBUŻDA ŁAKNIENIE,
 WZNACHAŁA ORGANY TRAWIENIA, A TEM SAMEM PRZYCZY-
 NIA SIĘ DO OGÓLNEGO POLEPSZENIA STANU CHORO-
 GO. SPOŚÓB UŻYCIA PRZY KAŻDYM FAKONIE.
 ŻĄDAĆ WE WSZYSTKICH APTEKACH I SKŁADACH APTECZ.

Lecznica zębów i jamy ustnej
M. Puchalskiego
 Aleja III Nr. 57 tel. 610.
 Przyjęcia: od 9—1 i od 3—7. Leczenie,
 plombowanie, zęby złotoczne.
Ceny niskie.

Fabryka B-ci SZCZĘSNYCH
 ul. Zielona Nr. 15, Telef. Nr. 230.
 Wyrabia wszelkie wyroby z miedzi, piece ka-
 pielowe urządzenia wodociągowe ogrzewania cen-
 tralnego i rezerwuary wszelkich wymiarów po ni-
 skich cenach.
Dział mechaniczny:
 Wszelkie maszyny rolnicze młotarnie młazne
 i t. p. oraz reperacje maszyn parowych.

Fortepiany i Pianina
 Fabryki C. M. Schröder dostawcy
 5-ciu Dworów Cesarsko Królew-
 skich i licznych Konserwatoriów
 muzycznych, oraz pierwszorzęd-
 nych Konserwatoriów. Poleca
 firma egzystująca od 1885 r.
A. GLIŃSKI w Częstochowie
 Aleja I Nr. 12. Sprzedawca
 gotówkę i na raty. Pod kierun-
 kiem fachowego specjalisty wy-
 konywują się odtwieżenia i stroje-
 nia.

Zaproszenie.
 Święta święta
 Tuż prawie już
 Zaraz za pasami
 Niech więc łaskawie zapamięta
 Ogół publiczności szerszy
 Ze skład apteczny
 W starym Ryntu № 21
 Posiada dobór towaru dostateczny
 Ze znacznym też zapasem
 Ilościowo, jakościowo sownie
 Obficie, a mianowicie:
 Waniile, szafran i różne esencje,
 Malinową, koniakową, ponczową,
 Brzaskwinową, poziomkową, wisniową,
 Przezroczyste, kolorowe;
 Olejki cytrynowe i różne ingredjencje
 Do ciasta iud do babki,
 Pod mazurki opłatsi
 I inne temu podobne dodatki.
 Ocoty: winny zbożowy—wyborowe
 Dla wódek braku
 Polepszenia smaku
 Skuteczności tych naprawy
 Poleca różne zaprawy
 Dorocznym zaś zwyczajem
 Slicznie szanując obyczajem
 Estetyczne dygnosówki
 Ostatnie; do wyboru mody
 Do tegoż kolonjskie wody,
 Perfumy na futy,
 Dobór suty
 Wykwintnego aromatu;
 Dla efektu zaś i wiwatu
 Ogule sztuczne
 Bengalskie bardzo huczne
 Telegrafy, młynki zębki
 Strzelające w locie strzały
 Różne niespodzianki
 Huczne marsy (bez żadnej farsy),
 Cygara—wysrzały
 Leczą trwałe i praktyczne,
 A przedewszystkiem higieniczne.
 Gdy się Szanowni P.P. Klienci
 Sami przekonacie
 O dobroci towarów zawartości
 I łaskawie zapoznacie
 O tych ze wartości,
 Raczycie mieć skład w swej pamięci,
 Raczycie wtedy przyznacie,
 Ze choć maty, nie duży
 Choć nie sławny nie wystawny
 I może być nie okazały
 Wyborem towaru—słuty
 Więc rząccie się tylko do się połatygowć
 Ale innym przystawć
 Teraz po drodze; cenie
 Oco prosí i podziękuje za łaskawe zaszczyście
Aleksander Hoffman.

Lecznica chorób kobiecych
 z Oddziałem Położniczym
Dr. J. Pietrasiewicz
 w Częstochowie, Jasnogórska 24.
 Opłaty za pobyt od 1 rb. 50 kop. do 3
 rub. dziennie. Pokoje oddzielne. Ambula-
 torjum z chorobami kocięciami codziennie
 od godziny 9-jej rano do 1-jej po południu.

UWADZE
TOWARZYSTW
AKCYJNYCH!
 Ogłoszenia o bilansach, zebraniach, sprawo-
 zdaniach i t. d. najszybciej i najtaniej zatajawa
Centralne Biuro Ogłoszeń
Ł. i €. Metz i S^{ka}
 WARSZAWA.
 Marszałkowska 130, róg Moniuszki
 Telef. 20-99, 67-81 i 304-16.

Pierwszy Chrześcijań-
 ski Magazyn
Czapek i Kapeluszy
 pod firmą **M. Pydzińskiej**
 II Aleja Nr. 37 w Częstochowie. Poleca wielki wybór Czapek
 i Kapeluszy Najnowszych fasonów na sezon wiosenny oraz
 Kwiatów, fantazji do Kapeluszy damskich.

Spółka Ogrodnicza
 w Częstochowie, II Aleja Nr. 25, telefonu 1-42.
 Na sezon bieżący poleca: Nasiona, nowalje kwiaty do-
 niczkowe, rozsady (fiance). Róże wysokopienne i niskopien-
 ne. Drzewka alejowe krzewy ozdobne, drzewka iglaste, ma-
 liny, fiance szparagów, truskawek, kwiatów zimotrwałych,
 wielki wybór cebul kwiatowych jako to: mieczyków, tuberoz
 i t. p. Wleńce metalowe.

DOM HANDLOWY ZDZISŁAW RYLSKI
 Częstochowa, II Aleja № 20, Tel. № 93.
 POSADZKI i LICOWKI terrakotowe, PŁYTKI GLAZUROWANE na spodach TERRAKOTOWYCH i KAOLINOWYCH, DACHÓWKI (marsylska szwajcarska, rzym-
 ska, karpłowska i wieżowa), RURY DRENOWE (SAOZKI), CEGŁA OGNIOTRWAŁA i GLINKA OGNIOTRWAŁA, POSADZKI i KLĘPKI dębowe, SIATKI META-
 LOWE z metalu rozciągane, LISTWY OCHRONNE do stopni schodowych i NAROŻNIKI do krawędzi murów. PAPA do krycia dachów, SMOŁA i karbolineum.

RUPTURA I JEJ LECZENIE

NOWYM SPOSOBEM BEZ OPERACJI
U SIEBIE W DOMU BEZ PRZERWY ZAJĘĆ
CODZIENNYCH.

Nareszcie po tak długich bezskutecznych próbach wynaleziono sposób, którym, w czasie stosunkowo krótkim można radykalnie wyleczyć rupturę, bez względu na wiek, płeć i czas trwania choroby. Sposób ten, zastosowany do leczenia się w domu, wygodny i niekrapujący, uwalnia od konieczności poddawania się niebezpiecznej operacji.

Tysiące osób w różnych krajach wyleczyło się tym sposobem, po nim tego, że wielu z nich cierpiało na rupturę w formie groźnej i skomplikowanej. Ludzie wszelkich stanów z powodzeniem stosowali ten środek i byli wprost zdumieni, że w tak krótkim czasie pozbyli się cierpienia, których im ruptura nie szczydziła.

Na żądanie wysyłam spisy wyleczonych pacjentów w różnych częściach świata, tutaj zaś jako przykład, podam kilka charakterystycznych wypadków wyczenia ruptury w granicach Królestwa Polskiego, Galicji i Poznaniańskiego:

S. N. SOKOŁOW, z Petersburga, wyleczony z ruptury na krótko przed urodzeniem.

A. SOLSKI, kupiec z Godlewa, Suwalskiej g., wyleczył się z ruptury po 20 latach cierpienia.

N. NOWAK, górnik z Koenigsbute, Górny Śląsk wyleczony z ruptury masażem.

SYN STANISŁAWA SIECZKO z Warszawy wyleczony z ruptury, na krótko przed urodzeniem.

J. WOJCICKI, student z Lwowa wyleczył się z ruptury po kilkuletnim cierpieniu.

B. GENATOWSKI, robotnik z Izehoie, Niemcy, pozbył się ruptury dwustronnej.

P. V. SHEIBAL z Warszawy pisze w liście z d. 26 czerwca 1913 r.:

„Z radością donoszę Panu, że mój dwunastoletni syn jest wyleczony z ruptury, na którą cierpiał od urodzenia. Potwierdził to jeden z lekarzy. Dziękuję Panu, iż Pan poświęca tyle trudów i tak przyjaźnie odnosi się do swoich pacjentów w czasie kuracji, jak również za Pańską w każdej chwili gotowość w udzielaniu rad i wskazówek. Nie może Pan sobie nawet wyobrazić, jak wdzięczni Mu jesteśmy za wszystko, co za dołóż wszelkich starań, aby rozpowszechnić Pańską metodę między chorymi na rupturę.”

Wspomniany wyżej sposób leczenia ruptury jest szczegółowo opisany w broszurce p. t. „RUPTURA I JEJ LECZENIE” wydanej także w języku polskim. Chory znajduje w niej wszelkie potrzebne mu objaśnienia i wskazówki jak pozbyć się ruptury raz na zawsze.

Niech więc nikt z cierpiących nie traci czasu na próżno, lecz natychmiast napisze, a wysłę mu tę broszurę wraz z specjalnym doświadczeniem, w którym będą podane szczegółowe adresy wyleczonych osób. Oprócz tego wysłę PRÓBNĄ DOZĘ lekarstwa, które stosuje przy leczeniu ruptury. Próba ta przyniesie natychmiastową ulgę. Wszystko to będzie wysłane ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE, pieniądze więc przysyłać nie należy, lecz tylko na zwykłej pocztówce napisać imię, nazwisko i szczegółowy adres i wysłać pod następującym adresem:

S. W. RAJS, LONDYN, PL. 3. (ANGLJA).
W. S. RICE, 8 & 9, Stonecutter Street, LONDON, E. C. PL. 3. (ENGLAND)

CUKIERNIA A. BRAJBSZA

II Aleja Nr. 28 Telefonu 126.
Na nadchodzące święta Poleca w wielkim wyborze Baranki, Stoliki, Bankucheny, Forty, Mazurki, Babki oraz różnego gatunku Ciasta i Ciastka zawsze świeże.
Polecając się laskawym względem Szanownej Klienteli pozostaje Z szacunkiem A. Brajbsz.

DLA ZNAWCÓW
wyróżniają się wytwornym smakiem
kontakt francuskie
A. C. Meukowa & Co.
Poleca Skład wódek i win
K. Krakowieckiego
II-ga Aleja Nr. 24, telefon Nr. 263.

Współdzielczy skład Żelaza „RZEMIEŚLNIK”
przeniesiony w I-szą Aleję № 12.
Skład został znacznie powiększony i zaopatrzony we wszelkie artykuły budowlane narzędzia rzemieślnicze i naczynia kuchenne — — — — — Telefonu Nr. 694

Praktyczna **szkoła kroju i szycia** metodą Wortha mistrzyni cechowej
ŁUCJI JURASZEK
w Częstochowie, II Aleja 38 m. 13.
Przy szkole pracownia ubiorów damskich i dziecięcych. Po ukończeniu szkoły praktykantom wydaje się **dyplom krawiecki**.
Ceny przystępne. 0812— Wykazanie solidne

DO POBIELANIA
przyjmuje naczynia
W. STAJEWSKI, II Aleja № 33.

Karty świąteczne w wielkim wyborze do nabycia w sklepie **F. D. WILKOSZEWSKIEGO, II-ga Aleja 38.**

Po ukończeniu szkoły wyższej z paten., otworzył. I kwietniar. b.
Pracownię Mód Kapeluszy Damskich
w CZĘSTOCHOWIE PRZY ULICY TEATRALNEJ № 35.
Przyjmuje wszelkie obstalunki podług najnowszej mody, oraz przeróbki i prze-fasonowania kapeluszy damskich. — Ceny najniższe. — Przyjm. uczesanie do nauki.
Pozostaje z szacunkiem **Zofja Szmidt-Leszczyńska.**

We wszystkich Księgarniach sprzedają się dzieła pedagogiczne Reussnera do bardzo prędkiej i najłatwiejszej nauki **Języków Obcych w Szkole i w Domu bezpłatnie, bo bez nauczyciela** z objaśnieniem w mowy i kluczem pod tytułem.

SAMOUCZEK
Polsko-Niemiecki kurs wstępny (Elementarny) po kop. 5, 12, 24 i 40; kurs I-tyk. 80; kurs II k. 1.60
Rusko-Niemiecki k. 5, 12, 24, 40 i 2.20.
Polsko-Francuski kurs I-szy k. 1.20, kurs II-gi k. 3.20.—Polsko-Angielski kurs I-szy k. 75, kurs II-gi k. 1.20.—Polsko-Ruski Elementarny po kop. 5, 12, 24 i 40; — kurs I-ty k. 1.40; — kurs II-gi k. 1.80. Nakład autora (Reussnera), Złota 6, Warszawa, który wysyła I-y zeszyt **Samouczka** gratis, po otrzymaniu marki pocztowej za 7 kop.

Perfumerye w wielkim wyborze krajowa i zagraniczna, olejki do ciast, wanilije barbońska i farby do jaj
Poleca na nadchodzące święta:
Skład Apteczny
Wacława ORŁA
w Częstochowie, III Aleja 46.

FARBIARNIA
JAN SIKORSKI
ul. Targowa № 25, róg Mikołajewskiej.
Farbuje czyste i pierze garderobę damską męską i dziecięcą. Ceny niskie.

BOL GŁOWY MIGRENE
NATYCHMIAST USUWA
MIGRENO-NEVUSIN
BEZWARUNKOWO DAWNY I NIE-
SZKODLIWY SODALNY SODOK
Z 9 JUL FALSYFIKATY
ORYGINALNY MIGRENO-NEVUSIN
ZAWSZE Z MARNA KOGUT
LECZ NIGDY W OPLETRACH
PROSZĘ 10

Ślōjd, Rafia, Wiōry i Petyk (Trzciny).
Warszawa, Wilcza 33. Telefon 60-38.
Materiały koszykarskie i do robót w szkołach i ochronach. Gry i zajęcia pedagogiczne. Freblowszczyzna. Narzędzia slōjdowe, wzory, modele itp. pp. handlującym ceny hurtowe. Zakładom naukowym rabat. Cenniki darmo, opłatnie.

KRAWIEC
CHRZEŚCJAŃSKA PRACOWNIA
Najlepiej najtaniej wykonywa
PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI
Wincentego MARKSA
ul. Ogrodowa 396 26.
vis à vis Nowego kościoła sw. Iteudziay

Częstochow. Mechaniczna Medaljornia
oraz
Zakład wyrobów wycinanych i tłoczonych
BAUER I S-ka
w Częstochowie ul. Wieluńska 12
Wykonuje: Medaliki, Krzyżyki i Znaki wszelkiego rodzaju z różnych metali. Specjalność: wyrób szrójów i szeląg i tobit tokarskich

Magazyn **TOWARÓW BLAWATNYCH**
Martji BEZE
Mieszcząc się w mieszkanie prywatnym w Częstochowie 2-ga Aleja Nr. 20 m. N-r. 1-y Poleca po cenach najniższych, nowości sezonu we w dużym wyborze. Piłota i inne wyroby stale na składzie.

Pierwszorzędna Chrześcijańska Pracownia GORSETÓW
„JÓZEFY”
Nagrozona Medalem
CZĘSTOCHOWA, III-cia Aleja 46,
róg Szkolnej Nr. 1.
gorsety kroi paryskich i wiedeckich, higieniczne i do wyrównania figury szelki do prostego trzymania biustonosze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i prze-rabianie. — Ceny umiarkowane.

Maszyny do szycia oryginalne „THE KASPRZYCKI COMPAGNY”
Nagrozone wielkimi złotymi medalami mnóstwo w użyciu, Gwarancja pełna i solidna. Ceny: — Ręczna od rb. 15, nożna od 25, Pirmna założona w roku 1880. CZĘSTOCHOWA, III Aleja № 73, obok Panoramy. — Jedyna Chrześcijańska hurtownia w Warszawie, Marszałkowska № 153, róg ul. Królewskiej. Filjo główne w Kielcach, Radomiu, Ruszkowie oddziały w różnych miastach Królestwa Polskiego.

Najlepsze Pieczywo 2 razy dziennie z piekarni E. Makowskiego II-ga Aleja Nr. 36. w Częstochowie.

DLA OSÓB CIERPIĄCYCH NA: Por. Rad. Med. z 1900
obstakoj, hemoroidy, katar krętek, uderzenia krwi do głowy oraz wszelkie choroby żołądkowe, wprost ratują
tem środkiem są
Szwajcarskie gorzkie ziola d. ra Bauera
Ziolo ta przywraca apetyt i prawidłowe trawienie, o-czar wzmocnia organizm. Z dobrym również skutkiem mogą być używane przeciwko wytrawom na twarzy i t. szajom. Zadać w aptekach i składach aptecznych z marką Kogut; pud. 50 k.

Każdy może nabyć daleki płomi
w najlepszej miejscowości m. Wilno „Zwierzy-niec”. Miejscowość ładna i zdrowa, las Wilja. **Ceny niskie Warunki dogodne.** Spiesząc z kupowaniem ziemi zostało bardzo niewiele jest to ostatnie przypomnienie. Po informacje zwracać się do Biura pośredn. w sprzeda-
dazy działków, **Wilno „Zwierzyniec”** prosz. 8-to Jerski, Nr. 68, Telefon **Nr 46**, informacji udziela się w ciągu całego dnia nie wyłączając i świąt.
Walec zebrania związku zawodowego murarzy Aleksaurodowa Wały 32 odbędzie się dziś dnia 1-go Lutego na które wszystkich członków zaprasza ZARZĄD.

Chrześcijańska pracownia oz-piek i kapeluszy.
„CZAPNIK POLSKI”
Częstochowa II-ga Aleja N-r. 30
Poleca na sezon wiosenny czapki męskie uczniowskie i dziecięce różnych fasonów i gatunków, jak również kapelusze filcowe męskie, damskie, dziecięce krajowych i zagranicznych fabryk najwiel-szych fawozów. Po cenach niskich. Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakres-czapek i kapeluszy wchodzących.
K. Onufrowski

Skład Wyrobów Z. Marczyńskiej Tabaczych
w Częstochowie, 2-ga Aleja № 33, telefon № 662.
Poleca: Tabaczkę, cygara gładkie i tytonie różnego fasonu oraz galanterie tabaczną. Zadowolona przynosi, również telefonicznie. Natychmiastowa wysyłka do domów w całości.

Bezsprzecznie **„TITU”**
(Tuetout) najlepszy do zabezpieczenia futer i zimowych ubrań od mok-rości płami. Dostać można w aptekach i składach aptecznych.

Kazimierz Ossowski
INŻYNIER
Obronca Patentowy
PETERSBURG — Wosniesieńskijskij Prospekt № 20 BERLIN — Potsdamstr. 95

Kaucjonowane Biuro Nauczycielskie
Stanisławy Ligęzówny
w Częstochowie Teatralna 26.

Rekomenduje Nauczycieli, Nauczycielki Ochroniarki, Froeblianki, Bony, Nauczycielki na godziny, francuski, niemiecki i uczytelki muzyki. Czudzoziemski biuro z żądaniem podawania.

Dr. Karol Tomaszewski
ul. św. Barbary № 11, Telefon № 450.
Choroby wewnętrzne kobiece i dziecięce, przyjmuje od 9-1 i od 8-7 wieczorem.